

การปรับปรุงบำรุงดิน “พื้นที่ปลูกข้าว”

ไม่ยากอย่างที่คิด

ดินเหนียว เป็นดินค่อนข้างอุดมสมบูรณ์กว่าดินชนิดอื่น ๆ หลังเกี่ยวข้าวควรไถกลบตอซึ่งขณะที่ดินมีความชื้นเหมาะสม การปรับปรุงดินโดยการหว่านพืชปุ๋ยสดก่อนปลูกข้าวแล้วไถกลบระยะออกดอก เนื่องจากมีธาตุอาหารสูงสุด หรือใช้ร่วมกับน้ำหมักชีวภาพ และปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน สำหรับในดินเปรี้ยว การใส่วัสดุปูนจะทำให้สภาพดินเหมาะสมต่อการปลูกเพิ่มขึ้น

ดินร่วน และดินทราย เป็นเนื้อดินหยาบ ความอุดมสมบูรณ์ และอินทรีย์วัตถุต่ำกว่าดินเหนียว แนะนำให้ปรับปรุงดินด้วยการปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบในช่วงที่ออกดอก เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และทำให้ดินอุ้มน้ำได้ดีขึ้น ร่วมกับการใช้น้ำหมักชีวภาพ และปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน

วิธีการปรับปรุงดินในพื้นที่ปลูกข้าวทำได้ไม่ยาก

1. การไถกลบตอซึ่งข้าว

- 1) ไถกลบตอซึ่งข้าว หลังเก็บเกี่ยวข้าวในขณะที่ดินมีความชื้น
- 2) ปล่อย่อยสลายในดิน ก็จะได้อินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืชแล้วจึงปลูกข้าวตามที่ต้องการ

ไถกลบตอซึ่งข้าว

2. การใช้ปุ๋ยพืชสดในนาข้าว

- 1) หว่านปอเทืองก่อนปลูกข้าว อัตรา 5 กิโลกรัมต่อไร่ แล้วไถกลบระยะออกดอก
- 2) ปล่อย่อยสลายประมาณ 10-15 วัน จึงปลูกข้าว
- 3) ดินเค็ม ใช้ไสนอ์ฟริกัันเพราะทนสภาพดินเค็มได้ดี อัตรา 5 กิโลกรัมต่อไร่ เนื่องจากเมล็ดไสนอ์ฟริกัันมีเปลือกหุ้มแข็งและหนา ก่อนปลูกต้องนำไปแช่ในน้ำเดือด 1 นาที แล้วนำมาผ่านน้ำเย็นจะทำให้เมล็ดงอกพร้อมกัน เป็นการกำจัดปัญหาเมล็ดที่งอกช้า ซึ่งจะกลายเป็นวัชพืชนา

ไถกลบพืชปุ๋ยสด

3. การใช้น้ำหมักชีวภาพในนาข้าว ใช้ 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 ช่วงเตรียมดิน ใช้หมักฟางในนาข้าว

โดยการฉีดพ่น หรือรดลงดินระหว่างเตรียมดิน
หรือก่อนไถกลบตอซัง อัตรา 5 ลิตรต่อไร่

ครั้งที่ 2 ช่วงข้าวเติบโต

เมื่อข้าวอายุ 30 50 และ 60 วัน

โดยการเทน้ำหมักชีวภาพลงในนาข้าว
อัตรา 5 ลิตรต่อไร่

4. การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน หรือปุ๋ยรายแปลง (กรณีเกษตรกรมีความพร้อมใช้เครื่องมือสื่อสาร)

- 1) ติดตั้งดาวน์โหลดโปรแกรมลงบนโทรศัพท์มือถือ หรือ
เครื่องคอมพิวเตอร์ ค้นหาว่าปุ๋ยรายแปลง หรือ
กรมพัฒนาที่ดิน แล้วติดตั้งโปรแกรมปุ๋ยรายแปลง
- 2) เปิดโปรแกรม ปุ๋ยรายแปลง
- 3) เลือกหัวข้อ การจัดการดินและปุ๋ย เลือกสถานที่ปลูกพืช
เลือกชุดดิน เลือกชนิดพืช เมื่อเลือกครบแล้ว จะได้คำแนะนำ
การใช้ปุ๋ยที่เหมาะสม เช่น สูตรปุ๋ย อัตรา และวิธีการใส่ปุ๋ย

5. การใช้วัสดุปรับปรุงดิน

ปูนมาร์ล ปูนขาว ปูนโดโลไมท์ นิยมใช้ในพื้นที่ดินเปรี้ยว ใส่ช่วงเตรียมดินก่อนปลูกข้าว หว่านให้ทั่วนา
ไถคลุกเคล้ากับดิน หมักไว้อย่างน้อย 7 วัน ในสภาพดินชื้น เพื่อให้ปูนออกฤทธิ์ทำให้ความเป็นกรดของดินลดลง
การใส่ปูนตามความต้องการของดิน ดังนี้

- 1) ดินเปรี้ยวจัด รุนแรงน้อย มีค่าความเป็นกรด-ด่าง ประมาณ 4.6-5.0 ใส่ปูนอัตรา 0.5 ตันต่อไร่
- 2) ดินเปรี้ยวจัด รุนแรงปานกลาง มีค่าความเป็นกรด-ด่าง ประมาณ 4.0-4.4 ใส่ปูนอัตรา 1.0 ตันต่อไร่
- 3) ดินเปรี้ยวจัด รุนแรงมาก มีค่าความเป็นกรด-ด่าง ประมาณ 4.0 ใส่ปูนอัตรา 1.5-2.0 ตันต่อไร่

